లక్ష్మి

శ్రీమతి తాయిరోజా కృష్ణవేణిగారు

౧

నభోమండలాన తారలు మిలమిల లాడుతున్నాయి. చంద్రుడికోసం ఎదురు తెన్నులు చూస్తూ పిల్లవాయువులు పచ్చని పైరులమీదనుండి సుగంధ పరిమళాన్ని వెదజల్లుతూ శరీరాల్ని పులకింపచేస్తున్నాయి.

అప్పుడే భోజనం చేసి తమలపాకులు నములుతూ 'రామూ' అని పిలిచాడు వెంకటస్వామి వీధిలో కొచ్చి.

"ఎందుకు నాన్నా పిలిచారు?" అంటూ వచ్చాడు రాము.

"రామూ! నీతో ముఖ్యంగా ఒక సంగతి మాట్లాడ దలచుకొన్నాను. ఇక నేను బ్రతికినంత కాలం బ్రతుకబోను. ఏదో నీవు పెండ్లి చేసుకొని కాపురం చేస్తుంటే చూచి ఆనందించాలని ఉంది. ఏమంటావు."?

రాము మౌనముద్రాంకితుడై వింటున్నాడు.

"నాయనా! లక్ష్మికీ నీకూ ముడిపెట్టేస్తే నా మనస్సులోని ఆందోళన తీరిపోతుంది. దాని తల్లి చనిపోయేటప్పుడు నీకడుపులో పెట్టుకొని జాగ్రత్తగా చూచుకోమని అప్పగించింది నాకు. చూడు లక్ష్మి బాగుంటుందికూడా. నీవు లక్ష్మిని వివాహం చేసుకోవటమే నేను అపేక్షిస్తున్నా."

రాము నిరుత్తరుడైపొయ్యాడు. అలాగే ప్రతిమలాగ కూర్చున్నాడు.

"రామూ! నీ ఇష్టమేమిటి?"

"నాన్నా! ఏమి చెప్పేది. నా కంఠంలో ప్రాణముండగా లక్ష్మితో నా వివాహ మసంభవం."

"ఏం! ఎందువల్ల?"

"ఏమో నా కిష్టంలేదు. లక్ష్మిని నేను పెండ్లియాడను."

తండ్రి కోపం మితిమీరిపోయింది. ఇంత వ్యతిరిక్తంగా మాటలు ముదురుతా యనుకోలేదతను. వాగ్ధోరణి గంభీరమైపోయింది.

"నీవు చాలా నిర్భయంగా మాట్లాడుతున్నావు. నా మాట రాజశాసనమనుకో. నీ కొకనెల గడువిస్తాను. ఆలోచించుకొని నా ఇష్టప్రకారం నడచుకొన్నా సరే. లేనియెడల ఈ ఇంట్లో అడుగుపెట్టడానికైనా నీ కధికారంలేదు."

పాపం! ఈ సంభాషణంతా వింటూంది లక్ష్మి ప్రక్క గదిలోనుంచి. ఆమె నేత్రాలు అశ్రుపూరితమైపోయినాయి. ఆ అమాయికబాల తనలోనే ఏడ్చి ఏడ్చి సొమ్మసిల్లింది.

౨

వెంకటస్వామి బందరువద్దనున్న గూడూరులోని మోతుబరి రైతులలో ఒకడు, అతనికి నలుబది ఐదు సంవత్సరా లుంటాయి. చాల పట్టుదలమనిషి. కోపం వచ్చిందంటే తలలు తలలు బ్రద్దలుకొట్టే రకం. విశేషభాగ్యవంతుడు. కావలసినంత భూమి పుట్రా ఉన్నాయి అతనికి. పొలాలప్రక్కనే ఉన్న పెంకుటింట్లో అతని నివాసం లక్ష్మి రాములతోటి. రాము కొడుకు, లక్ష్మి మేనకోడలు అవుతారు అతనికి. లక్ష్మి శైశవావస్థ వీడకమున్నే ఆమె తల్లి నిర్మలపరంజ్యోతిలో కలిసిపోయింది. అందువల్ల వెంకటస్వామే ఆమెను పెంచి పెద్దదానిని చేశాడు.

అతడు తరుచు ఈవిధంగా తలపోసేవాడు 'లక్ష్మి రాముల్ని భార్యాభర్తలను చేస్తాను'.

మామ మనోద్దేశము తెలుసుకొని లక్ష్మి గాఢంగా ప్రేమించింది రాముని. కాని రాము లక్ష్మివిషయమై తలపెట్టనే లేదు ఇరువురు ఒకచోటనే పెరగడంవల్ల.

3

దినాలు అతితీవ్రగతితో గడచిపోయాయి. గిర్రున తిరిగివచ్చింది నెల. తిరిగి అదే జవాబు రాము దగ్గరనుంచి. నాటినుండి రామునీడన్నా పడలేదా ఇంటిమీద.

* * *

'లక్ష్మి'

'ఎందుకు మామా?'

"ఆ వినపడే బాజాబజంత్రీలు ఏమిటో తెలుసునా?"

"తెలీదు, ఏమిటీ?"

"రాము పెండ్లట ఇవ్వాళ లక్ష్మయ్య కూతురు సీతతో"

లక్ష్మి తెల్లబోయింది. అప్రయత్నంగా ఆమె నేత్రాలనుంచి రెండు కన్నీటికణాలు జారినాయి.

'లక్ష్మి! జరిగిందేమో జరిగిపోయింది. నీవు రాము విషయం తలపెట్టవద్దు. నా ఆస్తికంతా నీవే అధికారిణివి. నీవు రాముతో గాని సీతతో గాని మాట్లాడినా ఈ ఇల్లు నీదికాదు."

మామ రాము విషయమై చాల క్రూరత్వంగా నున్నాడని విచారించింది లక్ష్మి.

"నేను ఈఆస్తికి ఎలా ఉత్తరాధికారిణి నవుతాను. ఇదంతా అనుభవించవలసినవాడు రాము. ఎన్నటికైనా మామ మనస్సు మారకపోతేను. ముమ్మాటికి మారు గాక" అని తన మనస్సును దిట్టపరచుకొంది లక్ష్మి, మామ అక్కడనుంచి వెళ్ళిపోయిన తనువాత.

* * *

"మామా"

"........."

'మామా'

"ఆఁ"

"మరి......"

"........."

"మన రాముడికి కొడుకు పుట్టాడట."

"ఆఁ"

"నే నొకసారి వెళ్లి చూసొస్తా"

"ఏమిటీ!!"

"..........."

"ఏమిటీ?"

"వాళ్లింటికి వెళ్లి చూసొస్తా"

"ఆనాటి సంగతి మర్చిపోయావా? ఇక ఇలాంటి ప్రసంగాలు నావద్ద తేవద్దు."

పాపం! లక్ష్మి హతాశరాలై గిర్రునతిరిగి లోపలికి వెళ్లిపోయింది కళ్లనీళ్లు తుడుచుకొంటూ.

౪

కోతకాలం సమీపించింది. పనివాళ్లు విసుగు విరామంలేకుండా పొలాల్లో పని చేస్తున్నారు. తక్కిన పనివాళ్లతోపాటు పని చేస్తున్నాడు రాము పొట్టపోసుకోడానికి. ఎంత అగర్భశ్రీమంతుని కొడుకయితే నేమిటి. విధివ్రాత ఎవరు తప్పిస్తారు!

* * *

మధ్యాహ్నము రెండవుతుంది. లక్ష్మి మొదలు నరికిన కదళీతరువువలె నేలకూలి భోరున విలపిస్తూంది. కారణము రాముకు జ్వరమువచ్చి అకాలమృత్యువు వాతపడడమే.

పాపం! ఆరోజంతా ఏడుస్తునే ఉంది లక్ష్మి. కాని వెంకటస్వామి, కొడుకు మరణవార్త విని ఇంచుకన్నా చలించలేదు.

* * *

రాము చనిపోయి నాటికి వారమౌతుంది.

లక్ష్మి కేమితోచిందో కాని హఠాత్తుగా సీత ఇంట్లో ప్రవేశించిందానాడు మామకు తెలియకుండా. నూతనవైధవ్య దుఃఖంతో క్రుళ్లి క్రుళ్లి కృశించియున్న సీతను చూచేటప్పటికి లక్ష్మి నేత్రాలు జలపూరితఘటా లయిపోయినాయి. ఒక్క అదుటున సీతను కౌగలించుకొంది. ఇద్దరూ భోరున విలపించారు చాలసేపు. ప్రక్కనే ఆడుకొంటూన్న ముక్కుపచ్చలారని పసినిసువు ఇద్దరి ముఖాలు చూచి వెక్కివెక్కి ఏడువసాగాడు. లక్ష్మి ఆ పిల్లవానిని చేతుల్లోకి తీసుకొని ఓదారుస్తూ "నాయనా! ఇంత చిన్నతనంలోనే పితృవియోగమా నీకు. పాపిష్టి దేవుడికి ఎంత నిర్దయో" అంది.

సీత ఇంకా వెక్కివెక్కి ఏడుస్తునే ఉంది.

'సీతా! విచారించి ఏమి లాభం. ఊరుకో.'

....

"ఎందుకు వెక్కివెక్కి ఏడుస్తావు"

'లక్ష్మి, నా బ్రతుకే ఏడ్పు బ్రతుకయింది. ఏమి చేయను అసహాయనై ఉన్నా.'

'నేను ఈ క్షణంవరకు మామ మాటకు వ్యతిరిక్తంగా నడచుకోలేదు. ఇప్పుడు నడుచుకోవలసి వచ్చింది మీ స్థితిగతులనుబట్టి ఆలోచిస్తే. సీతా! నిన్నూ నీబిడ్డనూ మామదగ్గరకు చేరిస్తేగాని నా హృదయంలోని బరువుతగ్గదు. మీ కష్టాలకన్నిటికి నేనే కారకురాలనని నా అంతరాత్మ ఘోషిస్తూఉంది. ఇవ్వాళే మామదగ్గరకు తీసుకెళ్తా పిల్లవాణ్ణి. ఏమంటావు? జరిగిందంతా మర్చిపోయి వాళ్ళని ఆశీర్వదిస్తే చాలు.

579

"లక్ష్మీ! మాకోరకు ఎందుకు నీవు శ్రమలపాల వడతము. వద్దు వద్దు."

సీత వద్దంటున్నా వినకుండా పిల్లవాణ్ని ఎత్తుకొని వెళ్లిపోయింది లక్ష్మి పొలాలగట్ల వెంబడి.

వెంకటస్వామి తరుచుపొలానికి పొయ్యే దారిలో ఒక గట్టుమీద కూర్చొంది లక్ష్మి పిల్లవాణ్ని వొళ్లో పెట్టుకొని. వెంకటస్వామి ఆదారినే పొలానికి వెళ్లాడు. లక్ష్మి కూర్చొన్న గట్లవైపు చూడనే లేదు.

భాస్కరుడు పడమటికొండ గర్భంలో చొచ్చాడు. పనివాండ్లు కోతపని ముగించుకొని ఎవరి ఇండ్లకు వాళ్లు వెళ్లిపొయ్యారు. అంధకారం నలుపక్కలా గాఢంగా అల్లుకొన్నది.

లక్ష్మి నిరాశరాలై వెళ్లిపోయింది.

※

మరునాడు సాయంత్రము. లక్ష్మి పిల్లవాణ్ని వొళ్లో పెట్టుకొని కూర్చొంది అస్థలంలోనే. వెంకటస్వామి పొలానికి వెళ్లుతూ లక్ష్మిని చూచాడు.

"లక్ష్మి నిన్నటినుంచి ఎక్కడున్నావు? ఆ పిల్లవా డెవ్వరు?"

"మామా! ఈ పిల్లవాడు రాము కొడుకు."

"ఎందుకు వెళ్లావు అక్కడికి? వెళ్లవద్దని చెప్పలేదూ"!!

"నన్ను ఏమి చేసినాసరే. కాని ఈ పసిబిడ్డని మాత్రం ఆశీర్వదించు"

"లక్ష్మీ! ఇది నీవూ సీతా కలసిపన్నిన పన్నుగడ. నా ఆజ్ఞ ఉల్లంఘించావు కాబట్టి ఇకమీదట నా ముఖం చూడొద్దు. పిల్లవాణ్ని నేను తీసికొన్నా వెళ్లు" అంటూ పిల్లవాణ్ని ఎత్తుకొని వెళ్లిపొయ్యాడు. పిల్లవాడు లక్ష్మివైపు చేతులుసాచి దీనంగా ఏడ్చాడు వెళ్లిపోతూ. లక్ష్మికి చాలసేపు వినిపించింది ఏడ్పు. కాని పోనుపోను వినిర్మలవాయుతరంగాలలో లీనమై చివరకు వినిపించనేలేదు.

లక్ష్మి అక్కడే కూర్చొని గంటసేపు ఏడ్చింది, జరిగిపోయిందంతా తలుచుకొని.

భాస్కరుడు పడమటికొండ గర్భంలో చొచ్చాడు. కోతపని ముగించుకొని ఎవరి ఇండ్లకు వాళ్లు వెళ్ళిపోయారు. నలుప్రక్కలా గాఢాంధకారం అల్లుకొన్నది. లక్ష్మి ఆగాఢాంధకారంలోపడి సీత ఇల్లు చేరుకొంది.

"లక్ష్మీ! ఏమి జరిగింది? నాబిడ్డఏడీ?" అని ఆత్రతగా అడిగింది సీత.

లక్ష్మి జరిగిందంతా సంగ్రహంగాచెప్పేసింది.

"సీతా! నాకెన్ని ఇక్కట్లు వచ్చినాసరే నా ప్రయత్నంమాత్రం విడువను. పద-మామకాళ్లమీదపడి నీబిడ్డతోపాటు నిన్నుకూడా సంరక్షించమని వేడుకొంటా: అలా నా ప్రార్థనమన్నించకపొయ్యాడా ఇద్దరము ఇక్కడేఉండి జీవితయాత్ర ఏలాగోలాగ గడిపివేస్తాము బాబు పెద్దవాడయి మనకిద్దరికి సహాయపడేవరకు."

ఇద్దరూ బయలుదేరి వెంకటస్వామి ఇంటికి వెళ్లారు. సావిట్లో తాతవొళ్లోకూర్చొని కిలకిలనవ్వుతూ ఆడుకొంటున్నాడు పిల్లవాడు. తల్లిని లక్ష్మిని చూచేటప్పటికి కేకలువేస్తూ తాతముఖముకూడా వాళ్లవైపు త్రిప్పాడు.

లక్ష్మి పరుగెత్తుకొనివచ్చి మామ పాదములపై వ్రాలి "మామా ఆమె నీ కోడలు. ఈబిడ్డడే నీమనుమడు. వీళ్ళిద్దర్ని రక్షించడం నీవిధి. రాము నీమాట జవదాటాడు. నిజమే కాని ఈమె అమాయికురాలు. ఈమె భర్తకు విధేయురాలై తన విద్యుక్తధర్మం చక్కగా నెరవేర్చుకొంది. జరిగిపోయిందంతా మర్చిపో. వీళ్ళని సంరక్షించే భారము నీపైనున్నది. తిరస్కరించడం నీకు ధర్మంకాదు" అన్నది.

లక్ష్మి మాటలు వినేటప్పటికి వెంకటస్వామి మనస్సు నీరయిపోయింది. తనతప్పు ఇప్పటికి గ్రాహ్యమయిందతనికి. కళ్ళనిండా నీరు గిర్రున తిరిగింది. "లక్ష్మీ! చేతులారా చంపుకొన్నా నారాముణ్ని. నాకోపమే ఇంతపనిచేసింది. సీతా! మీకష్టాలకి నేనే కారకుణ్ని. సీతా-లక్ష్మి-మీరిద్దరూకూడా ఇక్కడే ఉండండి" అన్నాడు. అతనికి దుఃఖము ఇంకఆగలేదు. గంటసేపు బిగ్గరగాఏడ్చాడు రాముని తలచుకొంటూ.

వాడు పెంచలుకొని నలుగురు ఆయింట్లో సుఖంగా కాలక్షేపంచేస్తూ ఉండిపొయ్యారు.

లక్ష్మికి ఎన్నోమనువులు వచ్చాయికాని వాటి నన్నిటిని తిరస్కరించివైచి అవివాహితగా ఉండి పోయింది.

580